

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXXV):
Oriunde nu strigă oamenii ...! „Monarhismul țărănesc - naiv” cultivat de
cetățenii credincioși și cultul personalității

Mitul Bunului Împărat!
Cultul personalității,
 și în sec. XX - pavăza împotriva "forțelor răului"

1743 *suplica* **sec. XVIII** **1989** *petiția* **sec. XX**

Al doilea rege al României Regele Ferdinand (1914-1927) Imperiul austro-ungar	Al doilea rege al României Mari Mihai I. (1927-1930)	Al treilea rege al României Mari Carol al II-lea (1930-1940)	Conducătorul Statului Ion Antonescu (1940-1944)	Liderul comunist al României Gheorghe Gheorghiu Dej (1948-1965) Marele cărmaci comunist
--	--	--	--	--

“oriunde nu strigă oamenii au să strige pietrele”

în diferite vremuri, individul - agresat de mediul său natural și în încercarea de a găsi explicații și soluții la mulțimea problemelor cotidiene - apelează la la mituri, o gândire simbolică ca reacție de autoapărare ce are în plan central un personaj uman salvator și justitiar, dar și foarte carismatic.

Politică nu are decât o singură bază și aceasta este poporul, pentru că poporul dă soldați și poporul plătește dare ... Menirea statului ... este să apere poporul împotriva claselor privilegiate - Iosif al II-lea

Mitul a fost atașat unui împărat sau principelui luminat, regelui sau unui „duce”, „führer-ului”, dar și „geniului Carpaților”, numit și „Marele timonier”

Basele politicii - Dinasticismul la Români

Continuăm trecerea în revistă a petițiilor (1882-1892), relevantă pentru evoluția mișcării petiționarismului: «Memorialul compus și publicat din însărcinarea Conferinței generale a reprezentanților alegătorilor români adunați la Sibiu în zilele de 12 și 14 mai 1881». „Memorialul din 1882”, concept elaborat de George Barițiu, a fost tradus în germană (Zaharia Boiu), maghiară (Iosif Goldiș) și franceză. Istoricul Liviu Maior menționa „Academia Română a pus la dispoziția lui Barițiu tipografia sa (...) Au sprijinit financiar această acțiune Titu Maiorescu, P.S. Aurelian, N. Gane, D. Brătianu, I. Marghiloman și, îndeosebi, Mihail Kogălniceanu”. Memorialul a fost sprijinit și de românii din regat, criticându-se atât legea electorală cât și legea presei, Barițiu cerând «abrogarea lor pentru că menținerea acestora constituia un grav pericol pentru liniștea țării, „căci cum zice Scriptura, oriunde nu strigă oamenii au să strige pietrele”» (Liviu Maior, MEMORANDUL Filosofia politico-istorică a petiționalismului românesc, 1992).

În „Memorandul dela 1892” - cea mai importantă petiție românească - se preciza: «Istoria ni-e mărturie, că în viața milenară a statului nostru și în dezvoltarea lui istorică, relațiunile de popor cuceritor și cucerit ca principiu de drept public, n’au existat nici odată, n’a existat dar nici dominațiune politică națională. Toate frecările, care au eșit la iveală în viața socială și în relațiunile vieții legislative a statului, se reduc la acțiunea pornită pela anii 1790-1791 și la reacțiunea provocată de acea acțiune, și se presentă ca o fasă a luptei pentru existența și asigurarea națională la popoarele ce compun acest regat. Poporul român atunci ca mai nainte și de atunci încoace în toate timpurile, pe basa dreptului seu istoric milenar și în virtutea importanței ce i-se cuvine din punctul de vedere al numărului fiilor săi, al pozițiunii sale etnice și geografice, precum și al calităților sale, a

nisuit spre validitatea drepturilor sale naționale, la care n'a renunțat niciodată. Pașii făcuți în anii 1696, 1700, 1790 și 1791, atitudinea din 1848, precum și toate insinuările lui până la inaugurarea sistemului actual sunt tot atâtea dovezi, că a stăruit asupra acestor drepturi și că în toate manifestările aspirațiilor lui a dominat ca idee fundamentală și ca ținută de realizare validitatea individualității sale naționale ca factor de stat.»

Mișcarea petițiilor a început în sec. XVIII, atunci fiind creat și „Mitul Bunului Împărat”, punctul culminant fiind depunerea Memorandumului în 1892. La început episcopii conduceau această mișcare, ei generând-o ca reprezentanți ai înaltului cler (greco-catolic și ortodox); ulterior, prin decredibilizarea acestora, intelectualitatea laică a înlăturat monopolul bisericii, petiționarismul fiind coordonat de mișcarea politică românească. Dacă primele memorii au fost inițiate de un singur om - cu timpul - baza de susținere, amploarea și complexitatea petițiilor a crescut. În lipsa unor mijloace de informare (presă) țărănimea nu a cunoscut eforturile depuse de reprezentanții ambelor biserici și intelectualii români pentru obținerea drepturilor lor, aceștia asumându-și reprezentarea românilor în această luptă națională multiseclară. În civilizația rurală protectorul împotriva mizeriei social-politice era căutat și regăsit în obștea satului, în stăpânul domeniului și în ultimă instanță în împărat, monarhul de la Viena. Toate revoltele din sec. XVIII-XIX (răscoale sau revoluții) au avut ca orizont de încredere și petiționare monarhul, instanța capabilă să apere supușii de „forțele răului”, reprezentate de nobilimea maghiară și sistemul ei de opresiune. „Mitul Bunului Împărat” a fost transmis simplu, fără a fi enunțat ca slogan imperial și fără a fi inclus în discursurile curții vieneze; prin orientarea atenției țărânimii spre reforme simple (lipsite de pericol pentru putere) s-a inoculat în conștiința populației – treptat - ideea că „Bunul Împărat” este singurul căruia i se pot adresa cererile supușilor atât pentru a fi soluționate cât și pentru a-și exprima satisfacția pentru toate inițiativele legislative ale puterii imperiale. Cercetările sociologilor susțin că în diferite vremuri, individul - agresat de mediul său natural și în încercarea de a găsi explicații și soluții la mulțimea problemelor cotidiene – apelează la mituri, o gândire simbolică ca reacție de autoapărare ce are în plan central un personaj uman salvator și justițiar, dar și foarte carismatic. În ultimele secole, mitul a fost atașat unui împărat sau principelui luminat, regelui sau unui „duce”, „führer-ului”, dar și „geniului Carpaților”, numit și „Marele timonier”. (a se vedea și articolul din „Revista Bistriței”- 2001, autor Petre Din).

Oare „cultul personalității” atât de des invocat, în sec. al XX-lea, nu își are originea în „Mitul Bunului Împărat”?

Istoricul David Prodan a evaluat consecințele iosefinismului pentru populația românească: «”Nici un cap încoronat al monarhiei nu a reușit vreodată să întrunească într-o măsură atât de considerabilă simpatiile unui întreg popor, nici unuia nu i-a reușit să ancoreze atât de durabil ideile împăratului salvator în masele populare”. Iosif al II-lea adept al pragmatismului german, era ostil nobilimii „necontribuabile și nelucrative”, fiind și împăratul care a simpatizat cu țărâni - indiferent de etnie - din imperiu. În 1765, la primirea coregenței a afirmat: „Politica nu are decât o singură bază și aceasta este poporul, pentru că poporul dă soldați și poporul plătește dare. De aceea menirea statului, respectiv a prințului este să apere poporul împotriva claselor privilegiate. Să nu tragă pielea de pe 200 de țărani pentru un trădător de domn! Privilegiile și drepturile speciale ale ordinelor și

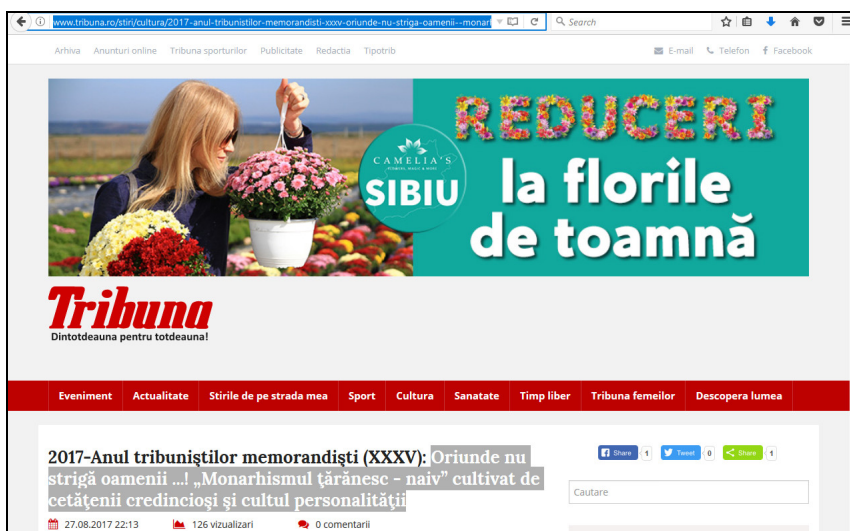
stărilor formează numai o piedică, de aceea trebuie șterse.”» Prin călătoriile sale în imperiu și politica „ușilor deschise” pentru ascultarea plângerilor și soluționarea pricinilor, Iosif al II-lea a condus printr-o politică „populistă”, cu un program reformist – ostil intereselor nobilimii – cu multă paradă. Românii îl așteptau în genunchi, la marginea drumurilor – mulți având în mâini „suplice”, împăratul având înțelegere pentru fiecare, luând cererile și ascultându-le răbdător nevoile. Cunoscând câteva expresii românești și utilizându-le în diferite ocazii, împăratul impresiona mulțimea, lăsând-o fericită și mulțumită. Putem considera că apariția „Mitului Bunului Împărat” a catalizat și nașterea mișcării naționale, petițiile românilor fiind forma de luptă adoptată de reprezentanții românilor ca o cale ușoară de a face cunoscute nevoile (individuale și de grup), comune tuturor. Practic mișcarea petiționarismului (în unele lucrări - petiționalism) a fost consecința directă a lipsei de reprezentare a românilor în structurile de conducere locale/regionale, respectiv în administrație, guvern sau în dieta principatului. Toate memoriile consemnate de istorie reflectă cu fidelitate fiecare pas în această luptă dar și relațiile între români și putere. În lucrarea „Un memoriu politic - Cestiunea română în Transilvania și Ungaria”, tribunistul rășinărean Eugen Brote dedica parțial cap. IV „Bazele politicei Românilor”, temei „Dinasticismul la Români”: «Deja Împăratul Leopold I a scutit prin mai multe dispozițiuni (...) biserica română, atât de mult persecutată pentru ortodoxismul ei de celelalte confesiuni din patrie. Primatele Ungariei a asigurat (15 Decembre 1713) preoțimea română care se adresase Eminenței Sale, că Împăratul și Casa domnitoare vor lua națiunea română totdeauna sub scutul lor. Împăratul Carol VI a înființat pentru episcopia română dela Blaj, lipsită de fonduri, o fundație și a înzestrat pe episcopul Micu Clain, instituit de el, cu doue moșii. Dela acest episcop erudit și devotat poporului și bisericei sale, Împăratul a primit douăzeci și patru de memorii despre apăsarea națiunii române.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxxv-oriunde-nu-striga-oamenii--monarhismul-taranesc-naiv-cultivat-de-cetatenii-credinciosi-si-cultul-personalitatii-128520.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. Below this is a large banner for 'REDUCERI SIBIU la florile de toamnă' featuring a woman holding flowers. The Tribuna logo is visible below the banner. A red navigation bar contains the following categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays the title of the article: '2017-Anul tribuniștilor memorandiști (XXXV): Oriunde nu strigă oamenii ...! „Monarhismul țărănesc - naiv” cultivat de cetățenii credincioși și cultul personalității'. Below the title, there are social media sharing options for Facebook, Twitter, and LinkedIn, and a search bar.